

L'ABECEDARI. PRONUNCIACIÓ I ACCENTUACIÓ CLÀSSICA

Llegeix l'inici i part del passatge d'Apol·lo i Dafne, de les *Metamorfosis* d'Ovidi. Recorda aplicar les normes de pronunciació i d'accentuació per a una correcta lectura.

Inuocatio In noua fert animus mutatas dicere formas corpora; di, coeptis (nam uos mutastis et illas) adspirate meis primaque ab origine mundi ad mea perpetuum deducite tempora carmen. [...] Primus amor Phoebe Daphne Peneia, quem non fors ignara dedit, sed saeua Cupidinis ira, Deli hunc nuper, uicta serpente superbus, uiderat adducto flectentem cornua neruo «quid» que «tibi, lasciue puer, cum fortibus armis?» dixerat: «ista decent umeros gestamina nostros, qui dare certa ferae, dare uulnera possumus hosti, qui modo pestifero tot iugera uentre prementem strauimus innumeris tumidum Pythona sagittis. tu face nescio quos esto contentus amores inritare tua, nec laudes adserere nostras!» filius huic Veneris «figat tuus omnia, Phoebe, te meus arcus» ait; «quantoque animalia cedunt cuncta deo, tanto minor est tua gloria nostra.» dixit et eliso percussis aere pennis inpiger umbrosa Parnasi constitit arce eque sagittifera prompsit duo tela pharetra diuersorum operum: fugat hoc, facit illud amorem; quod facit, auratum est et cuspide fulget acuta, quod fugat, obtusum est et habet sub harundine plumbum. hoc deus in nympha Peneide fixit, at illo laesit Apollineas traiecit per ossa medullas; protinus alter amat, fugit altera nomen amantis siluarum latebris captiuarumque ferarum exuuiis gaudens inuictaeque aemula Phoebe: uicta coercebat positos sine lege capillos.	És el meu desig parlar de cossos transformats en formes noves. Oh déus, ja que vosaltres també vau prendre part en aquestes transformacions, inspireu la tasca que he començat i guieu el meu poema sense interrupció des dels orígens del món fins als nostres dies. [...] El primer amor de Febos va ser Dafne, filla de Peneu; no va ser causat per un atzar cec, sinó per la ira cruel de Cupido. El Deli, tot just després d'haver vençut el serpent, l'havia vist mentre corbava, tot tensant la corda, els extrems del seu arc i li havia dit: «¿Què fas tu, nen juganer, amb armes d'homes? Portar aquesta mena de càrrega a les espatlle sm'escau a mi, que sóc capaç de donar cops infal·libles a una fera o a un enemic, i que fa poc he abatut amb fletxes innombrables Pitó, que cobria tanta extensió de terreny amb el seu ventre carregat de verí. Tu acontenta't d'encendre amb la teva flama no sé quina mena d'amors, i no vulguis aspirar a una glòria que a mi em pertoca». El fill de Venus li va respondre: «El teu arc pot travessar tot el que vulgui, però el meu et travessarà a tu; en la mateixa mesura en què tots els animals són inferiors a un déu, la teva glòria és menor que la meva». Això va dir i, trencant l'aire amb el moviment de les seves ales, va col·locar-se, veloç, en el cim ombrívol del Parnàs; del seu buirac carregat de sagetes va treure dues fletxes amb efectes ben diversos; l'una fa fugir l'amor, l'altra el produeix. La que el produeix és d'or i té una punta afilada i lluent; la que el fa fugir és roma i té plom sota la canya. Aquesta última va clavar-la el déu a la nimfa, filla de Peneu; amb l'altra va ferir Apol·lo, travessant els seus ossos fins al moll. Tot d'una ell queda enamorat; ella fuig, fins i tot, de la paraula «amant»; gaudeix només en els amagatalls dels boscos i ambles despulles de les feres que captura, imitant, així, la virginal Febe. (traducció de Ferran Aguilera)
--	---

@ Si tens curiositat, cerca quatre dades sobre **Ovidi**: per saber qui és, quan va viure i què va escriure.

EL LLATÍ COM A LLENGUA FLEXIVA

1. En llatí cada funció gramatical ve determinada per un cas. Analitza les oracions següents amb el nou sistema de claus i digues quin seria el cas que utilitzaríem en llatí segons la funció. Fixa't en l'exemple:

Els romans tenien molts déus .	
S: els romans (nominatiu)	
OP_____ V: tenien	
CD: molts déus (acusatiu)	

- a) El Senat decidia les qüestions polítiques.
- b) L'exèrcit romà va conquerir un gran imperi.
- c) El símbol de Roma és la lloba capitolina.
- d) El general ha donat l'ordre als soldats.
- e) Els gladiadors varen acabar la lluita ferits.
2. Fixa't en el genitiu singular de cada un dels mots següents, classifica'ls per declinacions i extreu l'arrel.

puer, pueri	res, rei	pax, pacis	cantus, cantus
pinus, pini	timor, timoris	causa, causae	spes, spei
bellum, belli	acies, aciei	homo, hominis	hostis, hostis

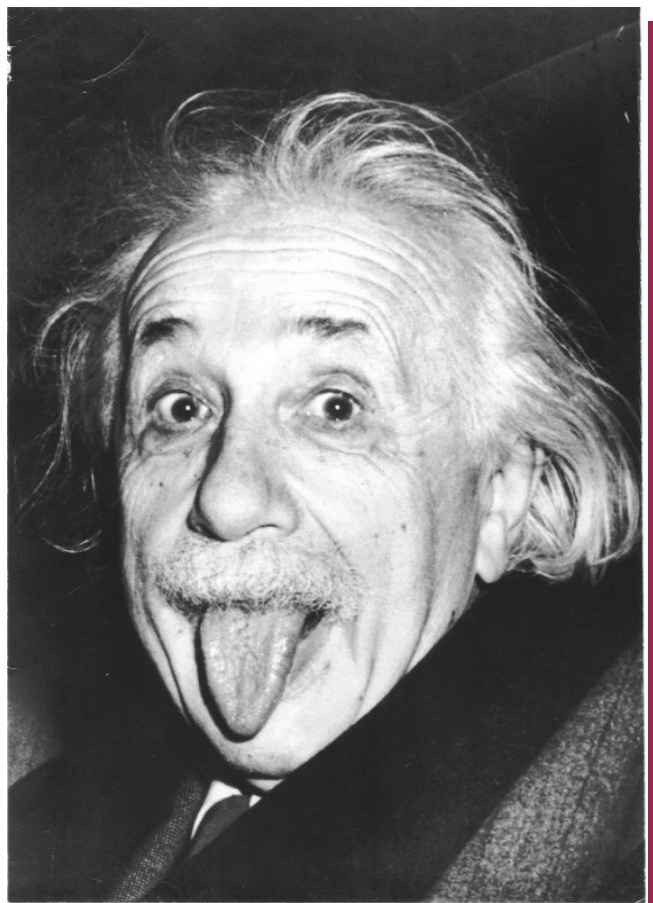
3. Digues si són certes o falses les afirmacions següents. Corregeix les errònies:
- a) L'arrel d'una paraula és la seva part invariable.
- b) En llatí tenim cinc casos en singular i cinc en plural.
- c) Els substantius en llatí s'enuncien amb el nominatiu singular i plural.
- d) El genitiu plural ens indica a quina declinació pertany un mot.

CAPITIS DESCRIPTIO

In corpore humano unum caput est, non duo capita. In capite sunt oculi et aures, nasus et os. Super caput capillus est. Capillus uirorum non tam longus est quam feminarum. Supra oculos frons est. Infra oculos genae sunt. Post frontem est cerebrum. Qui cerebrum paruum habet stultus est. Os est inter duo labra. In ore lingua et dentes insunt. Dentes sunt albi ut margaritae. Lingua et labra rubra ut rosae.

1. Lectura i traducció del fragment.
2. Característiques sintàctiques del text que reconeixem.
3. Indica les diferents parts del cap en aquesta fotografia i després respon a les preguntes (en llatí, és clar!).

- Quis est hic homo?
- Ut habet capillos?
- Estne paruum suum cerebrum?
- Estne homo stultus aut intellegens?

LA 1a DECLINACIÓ. CARACTERÍSTIQUES DEL VERB LLATÍ. EL PRESENT D'INDICATIU

1. Analitza morfològicament els següents substantius i llavors canvia'ls de nombre (tots són de la 1a declinació):

linguis	poetam	tabulae
amicitia	piratarum	laetitia
historiis	dominam	siluae

2. Escriu l'enunciat verbal d'aquests verbs. Indica el seu tema de present, perfet i supí:

sano 1	seruio 4	exerceo 2
impedio 4	memoro 1	munio 4
noceo 2	uulnero 1	scio 4
		pareo 2

3. Conjuga el present dels verbs de l'activitat anterior.

L'ORDRE DE LES PARAULES EN LLATÍ. L'ORACIÓ SIMPLE I COMPOSTA

Analitza sintàcticament i tradueix aquests textos. Llavors fes el comentari morfològic de les paraules subratllades.

Puella et agricola

Pulchrae rosae siluarum puellam ualde delectant. Parua puella uias siluae amat sed nunc uiam errat. Tenebrae appropinquant et puella stellas spectat. Nunc stellae micant et puellae uiam siluae monstrant. Agricola puellam salutat atque ceruas sagittis captat. Agricola puellae magnam ceruam monstrat. Puella paruam agricolarum casam intrat. Ancillae agricolarum escam parant. Deinde agricola puellam et ancillas multis fabulis delectat.

Dea Minerua

Minerua intelligentiae et sapientiae dea est sed etiam pugnas amat et hastam ac loricam portat. Minerua Athenarum regina et patrona est; in Attica aras et statuas habet. Noctua Mineruae sacra est: matronae graecae cum puellarum caterua ad aras appropinquant et deam sic orant: Minerua, tu es custodia patriae; tu liberas patriam atque puellas seruas.

Romanae seruae

Fuluia¹ et Graecina² seruae Lucinae³, matronae Romanae, sunt sed dominam, nimis seueram, non amant. Nam Lucina³ saepe molesta est et seruas obiurgat et uexat. Ideo Fuluia¹ et Graecina² Dianam, puellarum patronam, orant atque deae tutelam sperant.

1. Fuluia, -ae (f): Fúlvia (nom propi de dona).

2. Graecina, -ae (f): Graecina (nom propi de dona).

3. Lucina, -ae (f): Lucina (nom propi de dona).

LA 2a DECLINACIÓ

1. Digues el gènere dels mots següents i declina'ls en els casos següents: Ac sg, G pl, i Ac pl.

bellum, -i	domina, -ae	gladius, -ii	flamma, -ae
ager, agri	planta, -ae	odium, -ii	oculus, -i

Aprum captant

Mox Gaius¹ aprum sagittis acutis uulnerat nam sagittarius est peritus. Sed aper nondum mortuus est: in Gaium¹ irruit et bellicosum poetam lacerat sed sine mora Agrippa² gladio beluam necat. Tum pueri tam gloriosa uictoria gaudent. Postea Marcus³ et Augustus⁴ cum Iulia⁵ ad locum forte ueniunt. Vident aprum mortuum; mox pueros uident, audiunt de proelio et audaciam puerorum laudant.

1. Gaius, -i (m): Gai.
2. Agrippa, -ae (m): Agripa.

3. Marcus, -i (m): Marc.
4. Augustus, -i (m): August.

5. Iulia, -ae (f): Júlia.

Agri uita

Agricola numquam est otiosus: primum agros aratro arat, deinde frumentum serit, postremo spicas metit et in area terit. In uilla quoque assidue laborat: equum ad plaustrum iungit atque in oppidum uenit. Ibi frumentum, uinum oleumque uendit et instrumenta noua emit.

ELS ADJECTIUS DE TRES TERMINACIONS

1. Concorde l'adjectiu en nombre, gènere i cas amb el substantiu. Llavors canvia de nombre el sintagma:

aedificia (pulcher, -chra, -chrum)	capillos (longus, -a, -um)
auriculam (paruus, -a, -um)	apro (niger, -gra, -grum)
auxiliis (magnus, -a, -um)	libri (uester, -tra, -trum)
tunicarum (asper, -era, -erum)	poetae (clarus, -a, -um)

Germania

Germania, patria Germanorum, est clara terra. In Germania sunt fluuii multi. Rhenus magnus et latus fluuius Germaniae est. In siluis latis Germaniae sunt ferae multae. Multi Germani in oppidis magnis et in uicis paruis habitant et multi sunt agricolae boni. Bella Germanorum sunt magna et clara. Populus Germaniae bellum et proelia amat et saepe cum finitimis pugnat. Fluuius Rhenus est finitimus oppidis multis et claris.

Deus Bacchus

Bacchus seu Dionysus iucundus et beneficus deus est, magnaue beneficia praesertim incolis praebet: rubri enim uini ac flauī frumenti dona Graeciae oppidanis agricolisque concedit. Ob dei beneficia uiri feminaeque multas hostias ante Bacchi aras immolant. Multo grata deo sunt sacrificia ferorum aprorum cornigerorumque hircorum. Deus cum paruo numero animosorum uirorum et effrenatarum feminarum e Graecia per Aegyptum in Asiam procedit. Bacchi aureum plaustrum maculosae pantherae uehunt.

L'IMPERFET I EL FUTUR IMPERFET D'INDICATIU

1. Conjuga la 3a persona singular i plural en present, imperfet i futur dels següents verbs i tradueix-les:

administro 1

iungo, -nxi, -nctum 3

cupio, -iui, -itum 3

dormio 4

sto, steti, statum 1

uideo, uidi, uisum 2

Romanae familiae uita

Publius Iulius Rufus et Cornelia in uilla habitabant in paruo oppido Italiae. Unum filium, Marcum, et unam filiam, Iuliam, habebant. Illi pauperi¹ erant et nullos seruos habebant.

Meridie² Publius et Cornelia edebant prandium cum filiis. Non habebant magnum triclinium cum lectis sed sedebant in sellis ad paruam mensam. Publius pullum³ cultro secabat et familiae dabat. Etiam edebant caseum et poma. Ex urna Publius fundebat uinum in pocula; deinde ex alia urna Cornelia fundebat multam aquam in uinum. Vinum cum aqua mixtum etiam Marcus et Iulia bibebant.

1. Pauper, -era, -erum: pobre.
2. Meridie: (adv) al migdia.

3. Pullus, -i (m): pollet.